

Bijlage-1: Inzamelstructuren oud papier en karton (OPK)

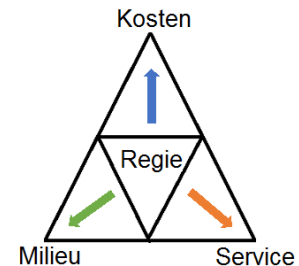
Inleiding

In het grijze verleden werd de hele papierinzameling van ophalen tot wegbrengen verzorgd door verenigingen en had de gemeente daar geen rol in. Winst en risico waren voor de verenigingen. Verantwoordelijkheid voor de inzameling en de continuïteit liggen nu bij de gemeente. De gemeenteraad kiest of de gemeente (onderdelen van) de afvalinzameling zelf uitvoert of deze door externe partijen laten uitvoeren. Zij blijft wel eindverantwoordelijk voor de inzameling. De verenigingen krijgen een vergoeding voor de fysieke inspanningen bij de huis-aan-huis inzameling. De rol van de verenigingen is hiermee veranderd.

In juni 2020 werd het 'besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen' van kracht. Hierin wordt expliciet gesteld dat onder andere oud papier (opk) afkomstig van huishoudens, gescheiden moet worden ingezameld. Binnen de gemeente Noardeast-Fryslan wordt het opk al jaren succesvol gescheiden ingezameld. Hier zijn ruim 40 scholen, kerken, verenigingen etc. bij betrokken. De manier van inzameling en de afspraken met de verenigingen over inzameling, inzet en vergoedingen, zijn nog niet geüniformeerd.

De Afvaldriehoek:

Afvalbeleid wordt doorgaans beoordeeld volgens de afvaldriehoek. De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: geboden service op de inzameling, milieueffecten en afval beheerkosten. Hiermee ontstaat een bepaald evenwicht tussen wensen van burgers, financiële middelen en milieurendement. De landelijke ontwikkeling in het streven naar een circulaire economie zet vooral in op het aspect Milieu.

Kadernota Grondstoffeninzameling:

De gemeente dekt de kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval 100% met de afvalstoffenheffing. Een belangrijke vraag bij het vaststellen van deze heffing is, hoe het afvalbeleid in de gemeente is geregeld en wat de ambitie is. Als de gemeente bijvoorbeeld veel restafval produceert en de wijze van inzameling is lange tijd ongewijzigd gebleven, dan kan het lonen om te investeren in meer afvalscheiding.

In oktober 2020 heeft de gemeenteraad daartoe de kadernota Grondstoffeninzameling vastgesteld. Hierin zijn de beleidskaders voor de afvalinzameling voor de periode 2021-2024 vastgesteld. Deze kaders vormen het uitgangspunt van nieuw afvalbeleid. Deze leiden tot een verschuiving van het evenwicht binnen de afvaldriehoek.

Doelstellingen opk-inzameling:

De uitgangspunten uit de kadernota kunnen toegepast worden op specifieke onderdelen van de afvalinzameling. Voor de inzameling van opk zijn deze vertaald naar de volgende doelstellingen:

1. Er ontstaat zo weinig mogelijk opk;
2. Het opk dat ontstaat wordt zo veel als mogelijk gescheiden ingezameld. Er zit dus zo weinig mogelijk opk in het restafval en in andere afvalfracties;
3. De kwaliteit van het ingezamelde opk is zo hoog mogelijk;
4. De kosten voor inzameling van opk worden, rekening houdend met voorgaande punten, zo laag als mogelijk gehouden;
5. Participatie bij de inzameling van opk draagt bij aan meer gescheiden inzameling (van opk);
6. Er vindt harmonisatie van de opk-inzameling plaats.

Huidige oud papier inzameling

De huidige inzameling van opk binnen de gemeente laat een versnipperd beeld zien. Het (oude) beleid van de drie voormalige gemeenten (DFK) is voortgezet. Harmonisatie is nodig om rechtsongelijkheden (richting inwoners), als gevolg van de herindeling, op te heffen. Er is ook behoefte aan harmonisatie van inzamelstructuur, werkwijzen en afspraken. Deze harmonisatie biedt de mogelijkheid verbeteringen in de werkwijzen door te voeren die bij kunnen dragen aan de realisatie van de circulaire doelen en ambities.

Huidige inzameling:

De inzameling van opk vindt in de gemeente op diverse manieren plaats. Overal wordt gebruik gemaakt van de inzet van vrijwilligersorganisaties bij de inzameling (in vervolg beschreven als Inzamelaars: scholen, verenigingen etc.). Het opk wordt na inzameling, door Omrin naar een overslagpunt gebracht en vandaar op efficiënte wijze naar de verwerker gebracht.

Voormalige gemeente Kollumerland:

In het gebied van voormalig Kollumerland (in vervolg beschreven als Kollumerland) voert de gemeente de huis-aan-huis (h-a-h) inzameling zelf uit met behulp van minicontainers (sinds 2006) en een zijlader (sinds 2017).

Vrijwilligers gaan als bijrijder mee om o.a. niet goed toegankelijke containers bereikbaar te maken voor het inzamelvoertuig. Ze helpen ook bij het jaarlijks verspreiden van de afvalkalenders.

Vergoedingsregeling:

De inzamelaars krijgen een vaste vergoeding van €44 per ton ingezameld opk. De kosten voor inzet van het inzamelvoertuig (zijlader gemeente), van transport van verzamelcontainers vanaf de wissellocatie en de algemene kosten zijn voor rekening van de gemeente.

Voormalige gemeenten Dongeradeel/Ferwerderadeel:

In het gebied van voormalig Dongeradeel en voormalig Ferwerderadeel (in vervolg beschreven als Dongeradeel en Ferwerderadeel) wordt (nog) geen gebruik gemaakt van een minicontainer voor opk.

De inzameling wordt volledig uitgevoerd door de inzamelaars met inzet van materieel (40 m³ verzamelcontainers en/of inzamelvoertuig: achterlader, alleen in Dongeradeel) van Omrin waarbij:

- Inwoners zelf het opk naar een verzamelcontainer brengen, vrijwilligers houden toezicht of;
- Vrijwilligers het opk h-a-h ophalen en in een inzamelvoertuig (achterlader) gooien of;
- Vrijwilligers het opk h-a-h ophalen (aanhangers etc.) en dit wegbrengen naar verzamelcontainer.

Dongeradeel vergoedingsregeling:

- + Containerinzameling: marktprijs oud papier (MOP) + €10 per ton ingezameld oud papier minus de transport- en algemene kosten. Hierbij geldt een min./max. vergoeding aan de inzamelaars van €60/€80 per ton;
- + Kraakpersinzameling: Idem containerinzameling waarbij een min./max. vergoeding van €52,50/€72,50 per ton;

Ferwerderadeel vergoedingsregeling:

Containerinzameling: marktprijs oud papier (MOP) per ton ingezameld oud papier minus de transport- en algemene kosten. Hierbij geldt een minimum vergoeding aan de inzamelaars van €59 per ton.

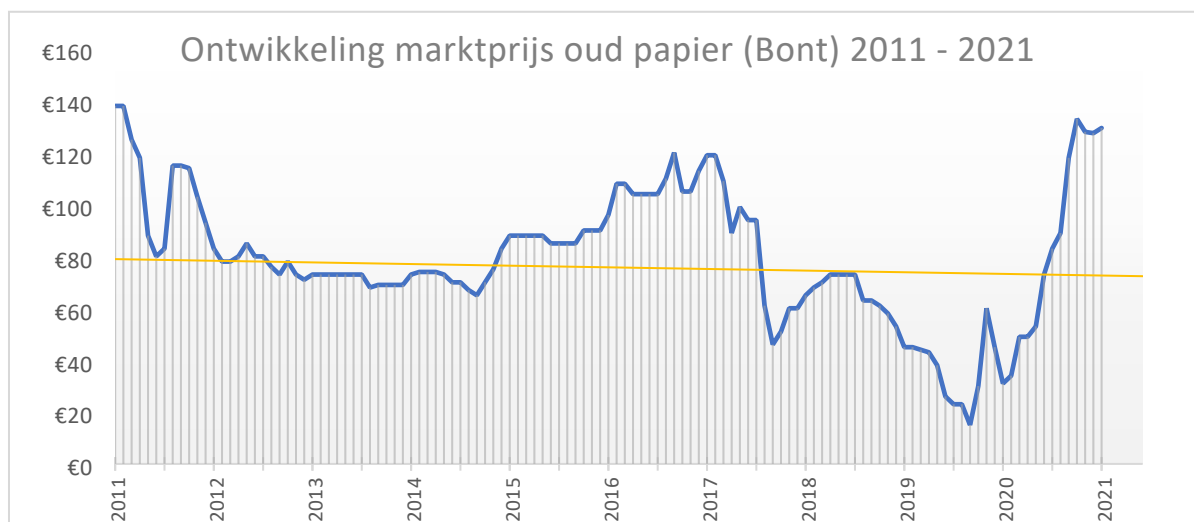
Aandachtspunten binnen de huidige opk-inzameling:

Binnen de huidige inzameling van opk zijn er een aantal aandachts- en verbeterpunten zoals:

1. Er is geen beleid vastgesteld op grond waarvan (nieuwe) inzamelaars kunnen worden geweigerd of aangewezen en op welke gronden de inzet van, en vergoeding aan de inzamelaars wordt toegekend. De huidige inzamelaars, zamelden al opk in voordat het een gemeentelijke taak werd, nieuwe inzamelaars komen nu niet in aanmerking. De rechtmatigheid voor de inzet van, en vergoeding aan inzamelaars is hierdoor niet geregeld;
2. Het totaal aan vergoedingen, door de gemeente aan de inzamelaars te betalen, is voor 2021 begroot op €127.442. Het verstrekken van zo'n vergoeding is een dienst, die formeel onder de aanbestedingsregels (meervoudig onderhands) valt;
3. Wanneer door onvoorziene omstandigheden, bijvoorbeeld door Covid-19 maatregelen, de inzet van vrijwilligers onwenselijk is, kan de gemeente de opk-inzameling niet zelfstandig uitvoeren;
4. Naast de vergoeding aan de inzamelaars, betaald de gemeente ook de bijkomende kosten voor inzet materieel vanuit Omrin: verzamelcontainers en inzamelvoertuigen. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen voor 2021 ongeveer €149.695 (dit is exclusief de kosten die de gemeente maakt voor de inzameling in Kollumerland);
5. De MOP (inkomsten) fluctueert sterk door de jaren heen. Dit maakt het niet mogelijk een goed sluitende begroting voor de opk-inzameling op te stellen. Voor het begroten van de inkomsten hebben we de keuze uit het gebruik van de minimale garantieprijs die we van Omrin krijgen voor het opk (volgens huidige overeenkomst €30,83/ton) of we gebruiken een langjarig gemiddelde van de MOP (10-jarig gemiddelde komt nu uit op €79/ton);
6. Binnen de gemeente bestaan verschillende afspraken en tarieven voor de vergoedingen aan inzamelaars. Dit is binnen de gemeente nog niet geharmoniseerd. Hierdoor krijgen inzamelaars voor hetzelfde werk, anders betaald;
7. Inspanningen van de inzamelaars verschillen per inzamelwijze. Vergoedingen zijn echter gelijk;
8. De vergoeding is nu gekoppeld aan de MOP en niet aan de geleverde prestatie. Bij een 'te lage' marktprijs krijgen de inzamelaars een minimale garantieprijs betaald en komen de inzamelkosten voor rekening van de gemeente;
9. De inzameling van opk binnen Kollumerland geeft de beste resultaten met betrekking tot de, in de inleiding, geformuleerde doelstellingen voor de opk-inzameling.

Kostenoverzicht huidige (2021) opk-inzameling:

Oud papier wordt grotendeels als grondstof gebruikt voor de productie van nieuw papier. Het is een vraag- en aanbod gestuurde markt. In Nederland/België wordt elke maand de marktprijs vastgesteld voor het oud papier (MOP). In onderstaande grafiek is te zien hoe deze maandprijs over de jaren heen fluctueerde tussen €20 en €140 per ton. Het langjarig gemiddelde (afgelopen 10 jaar) komt uit op €79 per ton.

De gemeente heeft een meerjarige overeenkomst afgesloten met Omrin over de afzet en vergoeding voor het ingezamelde oud papier. Door de fluctuerende MOP kunnen de maandelijkse inkomsten sterk uiteenlopen. De gemeente kreeg uit de oude overeenkomst (2017-2020) nog een minimale vergoeding van €108,38 per ton oud papier. Met de nieuwe overeenkomst (2021-2025) is deze garantievergoeding nog maar €30,83. Dit komt door de forse daling van de marktprijzen in de periode 2018-2020.

De kosten van de inzameling bestaan uit:

- kosten voor inzet materieel (verzamelcontainers, vrachtwagen + chauffeur) voor de inzameling;
- kosten voor (na)transport, opslag & administratie en winst/risico;
- vergoeding aan de verenigingen voor hulp bij de inzameling.

De huidige vergoedingsregelingen met de inzamelaars zorgen ervoor dat de, door Omrin in rekening gebrachte kosten voor inzameling van het opk, grotendeels voor rekening van de gemeente komen. Deze kosten lopen elk jaar verder op.

Kostenoverzicht gemeente (schatting 2021 n.a.v. resultaat 2020) voor OPK-inzameling:

	Verenigingen	Inzameling	Totaal
Kollumerland (667 ton)	€29.348	€103.572	€132.920
Dongeradeel + Ferwerderadeel	€98.094	€149.695	€247.789
1.025 + 620 = 1645 ton)			
Totaal	€127.442	€253.267	€380.709

Inzet materieel Omrin - Dongeradeel & Ferwerderadeel	€107.418
Inzet Gemeentewurk - inzameling Kollumerland	€55.355
Containertransporten Omrin - Kollumerland	€11.550
Afschrijving mini's Kollumerland	€19.525
Opslag, adm. etc. Omrin (€25,70/ton; 2313 ton)	€59.418
Vergoedingen Inzamelaars (F: €59; D: €60; K: €44/ton)	€127.442
Totale kosten	€380.709
Opbrengsten OPK (€30,83/ton: garantieprijs Omrin)	-€71.279
Afvalstoffenheffing (€/huishouden: 19.500)	€15,87

Toekomstige inzameling opk

De vaststelling van de kadernota grondstoffeninzameling en de van daaruit geformuleerde doelen geven aanleiding om het huidige beleid rondom de inzameling van opk in Noardeast-Fryslân te optimaliseren. Ook zijn de huidige afspraken en inzameling van opk zodanig versnipperd dat daar actie op moet worden ondernemen.

Voor de toekomstige inzameling van oud papier moeten er 2 keuzes worden gemaakt:

1. Hoe gaan we de toekomstige inzameling van oud papier uitvoeren? Blijven inwoners hun oud papier in dozen etc. verzamelen en aanbieden (huidige inzameling) of krijgen ze daar een minicontainer voor?
2. Willen we de inzameling blijven uitvoeren met inzet van vrijwilligers of niet? Als deze inzet blijft bestaan, dan is het gewenst om één nieuwe samenwerkingsovereenkomst op te stellen voor alle inzamelaars met daarin nieuwe afspraken over vergoedingen, inzaamkosten en -frequentie. Als deze inzet wordt gestopt, dan is het wenselijk om een afbouwregeling in te voeren.

Minicontainer voor oud papier:

De inzet van een minicontainer voor opk heeft een aantal voor-/nadelen:

- + In 2019 is, voor de 3 oud gemeentelijke gebieden, nog een afzonderlijke sorteeraanlyse uitgevoerd op het fijn huishoudelijk restafval (Sortibak). Hieruit blijkt dat de inzameling van oud papier met een minicontainer (Kollumerland) aanmerkelijk minder oud papier in het restafval tot gevolg heeft. Deze methode komt dus tegemoet aan de doelstellingen voor een circulaire economie;
- + Inwoners kunnen hun opk voortaan altijd (buiten huis) kwijt. Daarbij wordt de inzaamfrequentie binnen de hele gemeente gelijkgetrokken;
- + Inwoners zijn al gewend aan inzameling van afval met minicontainers;
- Niet alle inwoners hebben voldoende ruimte bij huis voor een extra minicontainer.

Voorstel:

- a. Aan alle huishoudens binnen de gemeente wordt een extra minicontainer (blauw deksel) verstrekt voor de inzameling van opk. Daar waar extra minicontainers niet werken, worden maatwerkoplossingen gezocht. De inzameling van opk binnen de gemeente wordt vanaf dat moment uitgevoerd met inzet van een inzaamvoertuig met zijlader. Voor de uitvoering hiervan is een extra inzaamvoertuig nodig. Deze zal moeten worden aangeschaft;
- b. De inzet van vrijwilligers om containers toegankelijk te maken voor het inzaamvoertuig, kan na verloop van tijd stoppen. Het 'aan de weg' plaatsen van de opk-container is namelijk niet anders dan het aan de weg plaatsen van de Sortibak of de Biobak. Er zijn dan 2 opties:
 - Sommige inzaamelaars leunen sterk op de inkomsten uit oud papier. Meteen stoppen brengt hen in de problemen. Daarom is het instellen van een afbouwregeling wenselijk. Hierbij valt

te denken aan een afbouw van de inzet en vergoedingen in 4 jaar van bijvoorbeeld €60/ton in het eerste jaar naar €45 naar €30 naar €15 naar €0;

- De inzet van vrijwilligers kan ook worden aangepast om de doelstellingen te bereiken. Hierbij valt te denken aan het controleren van containers op afval dat niet in de container thuishoort en aan het aanspreken, informeren en motiveren van inwoners over hun scheidingsgedrag. Deze inzet vraagt minder van de vrijwilligers. Hierdoor kan de vergoeding worden verlaagd.

(geen) alternatief: huidige inzameling voortzetten

Niet kiezen voor het invoeren van een minicontainer voor oud papier betekent dat gekozen wordt om de inzameling niet te harmoniseren en ook niet tegemoet te komen aan de uitgangspunten uit de kadernota grondstoffeninzameling. De huidige, versnipperde, inzameling blijft voortbestaan. Dit is een ongewenste situatie. Mocht hier toch voor worden gekozen, dan is het nodig de inzameling op een aantal punten aan te passen:

- a. Er komt voor alle inzamelaars één en dezelfde vergoedingsregeling. De vergoedingen worden losgekoppeld van de MOP en gekoppeld aan de mate van inspanning die wordt verricht bij de inzameling. Een hogere inspanningsverplichting geeft een hogere vergoeding. Bijvoorbeeld: Zelf huis-aan-huis inzamelen: €60/ton, huis-aan-huis inzamelen met Kraakpers: €45/ton, inwoners brengen zelf naar verzamelcontainer: €30/ton en huis-aan-huis met minicontainer: €30/ton;
- b. Inzamelfrequentie in de hele gemeente wordt 4-wekelijks, inclusief de vakantieperiodes. Voor gebieden waar de inzameling niet kostendekkend kan worden uitgevoerd, wordt samen met de inzamelaars naar alternatieven gezocht;
- c. In Kollumerland wordt de inzet van inzamelaars aangepast. Zij gaan minicontainers controleren en in gesprek met inwoners over afvalscheiding;
- d. Nieuwe aanmeldingen voor deelname aan de opk-inzameling worden niet meer gehonoreerd;
- e. Zo gauw een inzamelaar niet meer kan voldoen aan zijn verplichtingen, neemt de gemeente deze inzameling over.

Onderbouwing voorstel

In de kadernota grondstoffeninzameling zijn algemene uitgangspunten geformuleerd. Van daaruit zijn doelstellingen voor de opk-inzameling opgesteld. Hierna een uitwerking per doelstelling.

Doelstelling-1: Er ontstaat zo weinig mogelijk opk.

Onze samenleving digitaliseert steeds meer. Er worden bijvoorbeeld steeds minder abonnementen op kranten en tijdschriften afgesloten. Steeds meer gemeenten gaan over op een digitale afvalkalender en stoppen met de standaard uitgifte van een papieren versie. De Nee/Ja en Nee/Nee-stickers ter voorkoming van ongewenste/ongeadresseerde post zijn een landelijk bekend fenomeen. Sommige gemeenten draaien het inmiddels om. Ongewenste/ongeadresseerde post is standaard verboden tenzij er een sticker op de brievenbus zit. Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de hoeveelheid opk die bij huishoudens ontstaat langzaam afneemt. Door een toename van het aantal online bestellingen zien we wel een stijging van het aandeel karton (groot volume, laag gewicht) in het opk.

Doelstelling-2: Het opk dat ontstaat wordt zo veel als mogelijk gescheiden ingezameld. Er zit dus zo weinig mogelijk opk in het restafval.

Elk jaar wordt een sorteeranalyse uitgevoerd op de Sortibak (Bijlage-1: Sorteeranalyse Sortibak). Uit de analyse van 2019 blijkt dat 49% van het restafval in de Sortibak bestaat uit afvalfracties waar aparte inzamelsystemen voor bestaan. Het aandeel OPK in het restafval bedraagt gemeente breed 6%. Dit is gelijk aan 12 kilo per inwoner per jaar of 558.000 kilo. Kijkend naar de 3 deelgebieden, zien we dat in Kollumerland het aandeel opk in het restafval met 4,3%, het laagst is. In Dongeradeel is dit aandeel met 8,4%, bijna 2x zo hoog. De verschillen in 'percentages opk in het restafval' zijn te verklaren met de manier van inzameling. In Kollumerland wordt ingezameld met inzet van minicontainers, in de andere 2 deelgebieden zonder.

Conclusie: de inzameling van opk met minicontainers en een zijlader zorgt ervoor dat het aandeel opk in het restafval afneemt. Daardoor neemt het scheidingspercentage van opk toe (cijfers 2019). Vooral in het deelgebied Dongeradeel wordt hiermee grote winst verwacht.

Doelstelling-3: De kwaliteit van het ingezamelde opk is zo hoog mogelijk.

Kwaliteit betekent dat er zo weinig mogelijk verontreiniging in de in te zamelen afvalfractie voorkomt. Alleen met schoon, droog en aan de bron gescheiden opk kan nieuw papier en karton worden gemaakt. Uit langjarige monitoring door Stichting Papier Recycling Nederland (PRN) blijkt dat de verontreiniging van het ingezamelde opk toeneemt. Enkele stoorzenders zijn: kunststof (o.a. verpakkingen om tijdschriften), piepschuim, textiel, drankenkartons en voedselverpakkingen met etensresten (pizzadoos). De wijze van inzamelen blijkt een belangrijke factor voor de hoeveelheid aanwezige verontreiniging: Gemeenten met Diftar scoren slechter dan niet-Diftar gemeenten. Het minst verontreinigt lijkt het opk dat door verenigingen, kerken en scholen wordt ingezameld. Er is dan mogelijk meer "(sociale) controle". Wel is hierbij de kans groter dat opk wegwaait (zwerfafval) en/of nat wordt.

Conclusie: Er is duidelijke communicatie nodig richting inwoners over wat wel en niet bij een bepaalde afvalfractie hoort. Vrijwilligers zouden hier mogelijk een rol in kunnen spelen. Er zit, voor zover bekend, geen kwaliteitsverschil in het ingezamelde opk afkomstig van Kollumerland en van Dongeradeel/Ferwerderadeel.

Doelstelling-4: De kosten voor inzameling van opk worden zo laag als mogelijk gehouden.

Aan de inzameling en verwerking van opk zijn kosten verbonden. Rekening houdend met doelstelling-1 t/m -3, willen we deze kosten zo laag mogelijk houden. Hierna een uitwerking van de kosten van verschillende scenario's en de gevolgen daarvan op de afvalstoffenheffing. Daarin is duidelijk te zien dat de directe kosten van inzameling (subtotaal kosten inzameling) met de huidige methode lager zijn dan die bij inzameling met minicontainers. Uiteindelijk bepaalt de hoogte van de vergoeding aan de inzamelaars welke methode het goedkoopste is uit te voeren.

Financieel overzicht inzamelmethoden	Huidig (2021)	Zonder vrijwilliger	Minicontainer + zijlader			
			Met vrijwilligers. Vergoeding =			
			€60/ton	€45/ton	€30/ton	€15/ton
Inzet materieel Omrin	€ 107.418					
Inzet Gemeentewurk	€ 55.355	€ 166.600	€ 166.600	€ 166.600	€ 166.600	€ 166.600
Wissellocatie Omrin	€ 11.550	€ 24.276	€ 24.276	€ 24.276	€ 24.276	€ 24.276
Afschrijving mini's (€ 3,55/st.)	€ 19.525	€ 69.225	€ 69.225	€ 69.225	€ 69.225	€ 69.225
Opslag, adm. etc. Omrin	€ 59.418	€ 59.418	€ 59.418	€ 59.418	€ 59.418	€ 59.418
Vergoedingen Inzamelaars	€ 127.442	€ 0	€ 138.720	€ 104.040	€ 69.360	€ 34.680
Besparing Restafval (150 ton verbranding)	€ 0	-€ 15.800	-€ 15.800	-€ 15.800	-€ 15.800	-€ 15.800
Totale kosten	€ 380.708	€ 303.719	€ 442.439	€ 407.759	€ 373.079	€ 338.399
Opbrengsten (€ 30,83/ton; garantievergoeding)	-€ 71.279	-€ 71.279	-€ 71.279	-€ 71.279	-€ 71.279	-€ 71.279
Afvalstoffenheffing (€/huishouden: 19.500)	€ 15,87	€ 11,92	€ 19,03	€ 17,26	€ 15,48	€ 13,70

Conclusie: Het zelf uitvoeren van de inzameling met minicontainers en een zijlader zonder inzet van vrijwilligers is de goedkoopste manier van inzamelen. Daarna komen de aangepaste huidige inzameling en inzameling met minicontainers met aangepaste vergoedingsregeling.

Doelstelling-5: De bronscheiding (van opk) verder ontwikkelen.

De inzameling van bioafval (Biobak) en restafval (Sortibak) gebeurt al met minicontainers. Met invoering van een minicontainer voor inzameling van opk in de hele gemeente wordt de bestaande bronscheiding van afvalfracties verder ontwikkeld en uitgebreid.

Wanneer de inzet van vrijwilligers bij de huidige inzamelingsmethodiek van opk, door bijvoorbeeld maatregelen rondom Covid-19, (deels) weg zou vallen, is de gemeente momenteel niet in staat deze inzameling zelf uit te voeren. De huidige inzameling is hiermee dus niet gegarandeerd.

De verwachting bestaat, dat invoering van een minicontainer voor opk in de gehele gemeente, een positief effect heeft op het aandeel opk in het restafval. Het is aannemelijk te stellen dat hierdoor nog maar 4,3% opk in het restafval terecht komt. De totale hoeveelheid restafval zal daardoor met ongeveer 150 ton afnemen. De verwerkingskosten van het restafval (verbranden) nemen hierdoor af met ongeveer €15.000. De totale hoeveelheid gescheiden ingezameld opk zal naar verwachting niet toenemen. Dit komt doordat bij de huidige inzameling ook oud papier afkomstig van bedrijven wordt ingezameld. Dat aandeel valt weg bij inzet van minicontainers.

Conclusie: Invoering van een minicontainer voor opk geeft een aanzienlijke milieuwinst. Er wordt meer opk gescheiden ingezameld. De hoeveelheid restafval en dus ook de kosten voor verbranding van het restafval nemen evenredig af.

Daarnaast ontstaat er meer uniformiteit in de inzameling, wordt er een hoger serviceniveau en meer duidelijkheid aan de inwoners geboden.

Doelstelling-6: Participatie bij de inzameling van opk draagt bij aan meer gescheiden inzameling (van opk).

Vanuit de afvaldriehoek zijn de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: milieueffecten, afval beheerkosten en geboden service op de inzameling. Participatie maakt hier geen deel van uit. Vanuit de laatste sorteeraanlyse (2019) wordt geconcludeerd dat de inzameling van opk met minicontainers en een zijlader beter scoort dan de huidige inzameling ervan door vrijwilligers. De minicontainer geeft een grotere service richting inwoners en zorgt voor minder opk in het restafval waardoor de verbrandingskosten lager uitvallen.

De invoering van een minicontainer staat de inzet van vrijwilligers bij de inzameling niet in de weg. Hun inzet verandert daar wel mee. Vrijwilligers kunnen bijvoorbeeld worden ingezet om minicontainers te controleren op verontreiniging en om inwoners te informeren over afval scheiden. Er zijn ook gebieden waar de invoering van een minicontainer voor opk problemen geeft. Denk hierbij aan oud binnenstedelijke gebieden en hoogbouw waar bewoners nauwelijks ruimte (in hun tuin) hebben voor een extra container. Met deze inwoners (en vrijwilligers?) zal worden onderzocht wat hier de beste manier van inzameling is.

In de provincie zien we een trend waarbij steeds vaker wordt gekozen voor de inzet van minicontainers bij de inzameling van opk. De gemeenten 8-karspelen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, De Fryske Marren en Heerenveen hebben deze al ingevoerd.

Conclusie: De huidige inzet van vrijwilligers (participatie) bij de inzameling van opk draagt niet bij aan meer gescheiden inzameling van opk. Mogelijk dat andersoortige inzet van vrijwilligers, b.v. als afvalcoach/controleur minicontainers, kan bijdragen aan meer gescheiden inzameling. Meerdere inzamelaars geven in ieder geval aan (zie bijlage-2 – samenvatting besprekingen met inzamelaars Q4-2020) dat zij de inkomsten uit inzameling hard nodig hebben.

Naast de aspecten van de afvaldriehoek spelen bij de inzet van vrijwilligers ook harmonisatie, precedentwerking en rechtmatigheid een rol in het afvalbeleid.

Inzamelaars en harmonisatie afspraken

De afspraken over de inzameling van opk zijn 1 op 1 overgenomen van de 3 voormalige gemeenten. Deze afspraken zijn nog niet geharmoniseerd. Hierdoor krijgen de inzamelaars in 3 verschillende gebieden, voor 'hetzelfde' werk een andere vergoeding. Deze vergoedingen zijn daarnaast gekoppeld aan de marktprijs voor opk en niet aan de door de inzamelaars geleverde prestatie/inspanning.

De doelen van vereniging, school, kerk, of dorps huis lopen sterk uiteen. Harmonisatie van de afspraken (vergoedingen) kan voor verschillende inzamelaars een andere impact hebben. Verenigingen geven aan onlangs getroffen te zijn door kortingen op subsidies en het wegvallen van vergoedingen voor voorzieningen. Andere bronnen van inkomsten worden doorgaans al volledig benut en doen in toenemende mate een beroep op steeds eenzelfde groep inwoners.

De meeste inzamelaars geven aan op korte termijn geen problemen te verwachten met het vinden van vrijwilligers. De inzet van vrijwilligers bij de inzameling draagt naast de financiële vergoeding voor de inzamelaars ook bij aan de saamhorigheid onder de leden en het maatschappelijk bewustzijn van de leden.

Conclusie: De afspraken over vergoedingen moeten binnen de gemeente worden geharmoniseerd waarbij deze ook worden gekoppeld aan de mate van te leveren prestatie/inspanning. Deze harmonisatie kan voor verschillende inzamelaars wel andere gevolgen hebben.

Precedentwerking

De huidige inzameling van opk wordt met inzet van ruim 40 inzamelaars uitgevoerd. Deze inzamelaars deden dat in het verleden, toen de gemeente daar nog niet verantwoordelijk voor was, vaak ook al. Maar is dat voldoende reden om deze inzamelaars het 'alleenrecht' op inzameling te verlenen en andere geïnteresseerden niet toe te laten tot de inzameling?

Meer inzamelaars maakt de spoeling per inzamelaar dunner en de organisatie complexer. Daar zit niemand op te wachten. Alternatieven zijn o.a. het invoeren van een roulatiesysteem waarbij een inzamelaar een aantal jaren meedraait met de inzameling en dan weer een tijdje niet, elke paar jaar een loting te houden of een beoordeling (achteraf) op basis van de gestelde doelstellingen voor afval.

Conclusie: Er is momenteel geen goed afwegingskader op grond waarvan aanvragen tot deelname aan de opk-inzameling kunnen worden beoordeeld. Een goede basis hiervoor zou de afvaldriehoek kunnen zijn.

Rechtmatigheid

Regelmatig komen nieuwe aanvragen binnen om deel te nemen aan de huis-aan-huis inzameling van grondstoffen (Oud papier, textiel, metaal, plastic etc.). De gemeente heeft geen afwegingskader op grond waarvan deze aanvragen kunnen worden beoordeeld. De trend is wel, de inzameling zo veel als mogelijk door professionele organisaties uit te laten voeren.

De inzamelaars die momenteel betrokken zijn bij de inzameling van opk, zijn hier veelal op basis van historische inzet voor geselecteerd. Het totaal van de opk-vergoedingen aan de inzamelaars bedraagt jaarlijks minimaal €127.442. Deze dienst valt daarmee onder de aanbestedingsregels (meervoudig onderhands). Hiermee wordt (nog) geen rekening gehouden.

Conclusie: De rechtmatigheid voor de vergoedingsregeling is niet (goed) geregeld.

Doelstelling-7: Harmonisatie van de opk-inzameling draagt bij aan de circulaire doelstellingen.

Vergelijking van de resultaten van de sorteeraanlyse in Kollumerland, Dongeradeel en Ferwerderadeel (Bijlage-1: Sorteeraanlyse Sortibak), laat zien dat in Kollumerland het percentage opk in het restafval het laagst is. Grote verschil tussen Kollumerland en Dongeradeel/Ferwerderadeel is dat de inzameling van opk gebeurt met behulp van minicontainers en een zijlader. Het is aannemelijk te verwachten dat invoering van een minicontainer voor opk in de andere twee gebieden ook zorgt voor een betere scheiding van opk, en dus minder opk in het restafval. Inwoners zijn daarnaast al gewend aan, en bekend met afval scheiden met minicontainers (de bio- en Sortibak).

Binnen de huidige opk-inzameling maken lokale bedrijfjes waarschijnlijk dankbaar gebruik van de mogelijkheid om hun opk (is bedrijfsafval) gratis aan te bieden. Deze win-win situatie verdwijnt bij invoering van de minicontainer voor opk. Hierdoor zal de totale hoeveelheid ingezameld huishoudelijk opk afnemen.

Conclusie: invoering van een minicontainer voor opk zorgt voor meer harmonisatie van de afvalinzameling en geeft betere resultaten op het gebied van afvalscheiding bij huishoudens. Dit draagt weer bij aan het behalen van de circulaire doelstellingen (zo veel mogelijk hergebruik en zo weinig mogelijk restafval). Het is onduidelijk wat er dan gebeurt met het bedrijfsmatige opk dat nu mee ingezameld wordt. Hoewel de gemeente hier niet voor verantwoordelijk is, kan het bij het bedrijfsmatige restafval terecht komen. Dit is een negatieve ontwikkeling voor de circulaire doelstellingen.

Bijlagen

Bijlage-1: Resultaten sorteeraanlyse fijn huishoudelijk restafval (2019)

Bijlage-2: Samenvatting (online) bijeenkomsten met inzamelaars (nov. & dec. 2020)

Bijlage-1: Sorteeraanlyse Sortibak

In Noardeast-Fryslân wordt elk jaar een sorteeraanlyse uitgevoerd op de Sortibak. Deze analyse wordt in alle drie de deelgebieden (Kollumerland, Dongeradeel en Ferwerderadeel) uitgevoerd. Opgeteld geeft dit het resultaat voor de hele gemeente:

Samenvatting sorteeranalyses - Sortibak			Gemiddeld Noardeast-Fryslan 2019		
Aangetroffen in de Sortibak	Terecht/onterecht in de Sortibak	Hoort thuis in/op:	Gewichts- percentage	Terecht/onterecht in de Sortibak	In kg/inw/jr
Plastic/folie	Terecht: nascheiding	-	27,7%	51% 104 kilo	57
Metalen	Terecht: nascheiding	-	2,7%		5
Melk/drankkartons	Terecht: nascheiding	-	3,9%		8
Luiers e.d.	Terecht: verbranden	-	7,5%		15
Overige plastic producten	Terecht: verbranden	-	2,5%		5
Ondefinieerbaar rest	Terecht: verbranden	-	6,3%		13
GFT-afval	Onterecht in de Sortibak	Biobak	27,1%	49% 102 kilo	56
Papier/karton herbruikbaar	Onterecht in de Sortibak	Papierbak	6,0%		12
Glas herbruikbaar	Onterecht in de Sortibak	Glasbak	2,8%		6
Textiel/schoenen/riemen	Onterecht in de Sortibak	Textielbak	4,8%		10
Bouw- en sloopafval	Onterecht in de Sortibak	Millieustraat	4,6%		9
Steen/puin	Onterecht in de Sortibak	Millieustraat	1,4%		3
Tapijt/matten	Onterecht in de Sortibak	Millieustraat	0,6%		1
Aeea (WEB)	Onterecht in de Sortibak	Millieustraat	1,1%		2
KCA	Onterecht in de Sortibak	Millieustraat	1,2%		3
			Totaal		206

De resultaten van de sorteeranalyses (2019), specifiek voor het aandeel opk in de Sortibak:

Deelgebied	Kilo opk h-a-h ingezameld (inw./jaar)	% opk in restafval (*)
Dongeradeel	43,2 kg	8,4%
Ferwerderadeel	71,7 kg	5,5%
Dongeradeel + Ferwerderadeel	50,8 kg	6,9%
Kollumerland	52,1 kg	4,3%
Noardeast-Fryslan	51,2 kg	6,0%

(*): gegevens afkomstig van sorteeraanlyse Omrin op Sortibak;

Bijlage-2 – samenvatting besprekingen met inzamelaars Q4-2020

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 17-11-2020 19:00 uur (via Teams)

Deelnemers: dhr. Zijlstra (Feestcommissie. Wânswert) mevr. Dijkstra (Hallelujah) dhr. Van der Woude (Stedelijke Harmonie) dhr. Turkstra (Dorpshuis Nij Sion) dhr. Politiek (Excelsior) dhr. Veenstra (De Welle Burdaard) dhr. Bolhuis (PKN Hantum) wethouder E. Hanemaaijer en H. de Bruyn (gem.)

Wethouder Hanemaaijer heet de aanwezigen welkom en legt de werkwijze uit.
Henk de Bruyn geeft een presentatie over de ontstane situatie.

Reacties van de verenigingen:

1. Veel voor de aanwezigen tot dan toe onbekende informatie; Antwoord: de presentatie wordt nagestuurd incl. een overzicht van de reacties. De verenigingen kunnen hier dan weer op reageren of nog aanvullen.
2. Wegvallen van de inkomsten betekent verhoging van de contributie voor de leden, mogelijk met meer dan de helft. Dat is te veel en zal vooral bij de jeugd leden kosten.
3. Bij afgelegen percelen wordt door de vereniging zelf opgehaald. Dat kost benzine die niet vergoed wordt en dus afgaat van de opbrengsten. Wat gaat er gebeuren met het papier als deze service straks stopt.
4. Vraag over werkwijze van de inzameling met blauwe container. Er wordt uitgelegd dat in dat geval bij alle percelen een (blauwe) minicontainer wordt geplaatst die eens in de maand door de gemeente wordt opgehaald. De verenigingen dragen daarbij zorg voor de juiste opstelling van de containers en oplossingen bij aanbiedproblemen.
5. Nog meer publiekacties door de verenigingen als alternatief voor de inkomsten valt niet mee. Zwerfafval acties zou nog wel kunnen misschien.
6. Is een variabele vergoeding voor de verenigingen mogelijk afhankelijk van de marktprijs? Bij aantrekkelijke prijzen in de toekomst kan de vergoeding dan weer omhoog.
Antwoord: mogelijkheid zal worden onderzocht.
7. De overeenkomst tussen de gemeente en de verwerker gaat in op 1 januari 2021. Wat gebeurt er dan met de vergoeding voor de verenigingen. Antwoord: De vergoeding voor de verenigingen blijft eerst onveranderd tot de raad een besluit heeft genomen.
8. Voor culturele instellingen komt verlaging van de inkomsten extra hard aan, omdat ook de subsidies in die sector al zijn verlaagd. Hierdoor worden zij dubbel getroffen.
9. Aangegeven wordt dat de gemeente ook zal moeten harmoniseren ten aanzien van de vergoedingen.

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 17-11-2020 20:30 uur (via Teams)

Deelnemers: Mevr. Weidenaar(UDI) dhr. Bolhuis (KV De Granaet), dhr H. Politiek (Op e Trije) dhr. Jansen (Mariengarde) dhr. Adema (De Bazuin) wethouder E. Hanemaaijer en H. de Bruyn (gem.)

Wethouder Hanemaaijer heet de aanwezigen welkom en legt de werkwijze uit.
Henk de Bruyn geeft een presentatie over de ontstane situatie.

Reacties van de verenigingen:

1. Kan er gekeken worden naar de prijzen van Omrin voor de inzameling. Huhtamaki levert voor € 100 per wissel tegen € 150 door Omrin. Antwoord: zal worden bekeken aan de hand van de aan de gemeente opgestuurde info. Wel moet goed bekeken worden aan welke voorwaarden dan wordt voldaan en of het voor het gehele gebied kan en of er nog afgeweken kan worden van de bestaande afspraken.
2. Er moeten ook door de verenigingen nieuwe afspraken worden gemaakt voor de containers. Kunnen die nog gemaakt worden of gaat het geld kosten. Antwoord: De vergoeding voor de

verenigingen blijft eerst onveranderd tot de raad een besluit heeft genomen (waarschijnlijk halverwege volgend jaar).

3. Wat is de rol van de verenigingen bij invoering blauwe container: De heer Adema legt uit dat in het begin in Kollumerland de verenigingen veel geïnvesteerd hebben in het opstellen van de containers, maar dat dit nu vrijwel niet meer nodig is.
4. De verenigingen hebben al van allerlei acties bedacht en uitgevoerd, maar de inkomsten van papier worden door alle inwoners betaald en de verenigingen hoeven dan niet steeds weer nog eens bij dezelfde adressen aan te kloppen.
5. Mogelijk dat ten aanzien van de blauwe containers er nog een efficiency slag gemaakt kan worden als ze door de vrijwilligers op verzamelplaatsen worden gezet en later weer terug geplaatst. Dit zal nog worden onderzocht.
6. De opbrengsten van de inzameling komen voor veel dorpen ten goede aan het dorp en haar inwoners en niet alleen aan de vereniging (bijv. AED-voorziening etc.).
7. Wat gebeurt er met het papier als de inzameling verandert. Wat zijn de gevolgen voor het milieu en de scheidingsdoelen.
8. Wegvallen van de inkomsten betekent verdwijnen van de opleiding van de jeugd. Heeft rechtstreeks gevolg voor de toekomst.
9. Wat betekent e.e.a. voor het aanvragen van de vergunning voor volgend jaar. Antwoord: niets. Vergunning gaat gewoon door en wordt eerst gewoon verlengd.
10. Door de subsidie wijzigingen zullen de ledenaantallen teruglopen en dat zal door het verdwijnen van de inkomsten van papier versterkt worden.

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 25-11-2020 19:00 uur (via Teams)

Deelnemers: Dhr. Tjepkema, Kaatsvereniging Hallum, Dhr. De Jong, Brassband Wilhelmina Kollum, Dhr. Haitsma, VV Blije, Wethouder Hanemaaijer en de heren De Bruyn en Zijlstra, Gemeente Noardeast Fryslân.

Wethouder Hanemaaijer opent de vergadering.

De heer de Bruyn geeft een presentatie over de ontwikkelingen op gebied van oud papier.

Reacties van verenigingen:

1. De heer de Jong geeft aan dat bij de inzameling d.m.v. de blauwe container minder vrijwilligers nodig zijn. De inzet is minimaal en met veel minder fysieke belasting.
2. De heer Tjepkema van de kaatsvereniging geeft aan dat de vereniging afhankelijk is geworden van de inkomsten. Wegvallen van de inkomsten heeft grote gevolgen voor de levensvatbaarheid van de vereniging.
3. Hoewel het aantal vrijwilligers iets afneemt, zijn er op dit moment nog voldoende vrijwilligers. Een eventuele toekomstige samenwerking met andere (sport)verenigingen biedt daarbij ook kansen.
4. Ook hier speelt het grote belang van de inkomsten van oud papier voor de kaatsvereniging. Voor de heer Tjepkema is een eventuele invoering van een blauwe container met behulp van vrijwilligers eventueel bespreekbaar.
5. De heer Tjepkema geeft aan in de begroting van de gemeente nog ruimte te zien om de meerkosten van oud papier te kunnen dekken. De afvalbegroting is kostendekkend en meerkosten moeten uiteindelijk altijd worden gedekt uit de afvalstoffenheffing (huishoudens).
6. De heer Haitsma schetst een beeld van de inzameling van VV Blije. Met verschillend materieel en medewerkers wordt er in Blije opgehaald. Er zijn nog twee inzamelaars actief in Blije.

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 25-11-2020 20:30 uur (via Teams)

Deelnemers: Dhr. Auke Dootjes Release Dokkum, Mw. Donkersloot-Meijer DB Paesens-Moddegat, Dhr. Barten Hiaure, Mw. Feenstra CBS De Rank, de heer Klaver Mfc Husterwald, de heer Terpstra Ger. Kerk Blije, de heren De Bruyn en Zijlstra, Gemeente Noardeast Fryslân.

Wethouder Hanemaaijer laat zich verontschuldigen i.v.m. dringende raadsaangelegenheden.
De heer de Bruyn geeft een presentatie over de ontwikkelingen op gebied van oud papier.

Reacties van verenigingen:

1. De heer Barten schetst het financieel belang voor de verenigingen. De marktsituatie is grillig en altijd "koffie kijken". De heer Barten vindt dat de gemeente te snel in actie komt vanwege de lage prijzen. Afwachten of de prijzen weer stijgen is volgens de heer Barten gewenst.
2. Bij een verlaging van de garantieprijs voor de verenigingen naar (bijvoorbeeld) 30 euro per ton, wordt het moeilijker om vrijwilligers te krijgen en de inzameling door te zetten.
3. De heer Dootjes geeft aan dat voor de inzameling van oud papier ook naar de lange termijn moet worden gekeken. Het invoeren van een blauwe container heeft daarin voordelen. Wel moet er een rol voor de verenigingen blijven.
4. In Dokkum is een betere verdeling tussen verenigingen gewenst. Een klein aantal verenigingen profiteren nu van de opbrengst van de huis-aan-huisactie in geheel Dokkum.
5. Mw. Feenstra geeft aan dat de rol van de verenigingen in Kollum nu nog minimaal is. De chauffeur van het inzamelvoertuig kan de route wellicht ook rijden zonder inzet van een vereniging.
6. Mw. Feenstra geeft aan dat de school allemaal extra activiteiten kan doen voor de inkomsten van het oud papier. De school is niet afhankelijk van deze inkomsten (zoals bij veel verenigingen wel het geval is).
7. Mw. Donkersloot geeft aan dat er in Paesens-Moddergat ingezameld wordt met behulp van een brenglocatie (zeecontainer) het toezicht wordt gehouden door enkele 60-plussers. De inzet is minimaal en de inzameling loopt goed. Inwoners zijn hieraan gewend.
8. Inwoners zitten niet allemaal te wachten op een extra container bij huis.

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 1-12-2020 19:00 uur (via Teams)

Deelnemers: Dhr. G.H. Wytsma, (muziekvereniging Morra-Lioessens), Jurjen Steegstra, (Voetbalvereniging Marrum), mevr. Borgers en mevr. Zuidema (Olympia), Linda Jelsma- Bron (CGK Dokkum), dhr. Bouma (muziekvereniging Euphonia Ternaard), dhr. Hoekstra (dorpsbelang Ee). Dhr. Van Lingen (Ger. en herv. jeugdwerk K'zwaag)

De heer de Bruyn opent de vergadering. Wethouder Hanemaaijer is niet aanwezig.
De heer de Bruyn geeft een presentatie over de ontwikkelingen op gebied van oud papier.

Reacties van verenigingen:

1. Mw. Jelsma geeft aan dat de inkomsten een mooie aanvulling is, maar niet noodzakelijk nodig voor de kerk.
2. Dhr. Wytsma geeft aan dat de inkomsten voor de muziekvereniging van groot belang zijn. 1 keer per maand wordt de container opengesteld. De inzameling kan goed worden georganiseerd met een klein aantal vrijwilligers.
3. Dhr. Bouma vertelt dat de muziekvereniging in Ternaard circa 3500 euro aan opbrengsten heeft door de inzameling. De vereniging heeft circa 20 leden. De inzameling is goed te organiseren met de beschikbare vrijwilligers. De inkomsten zijn niet makkelijk te vervangen. De heer Bouma begrijpt dat de situatie aanleiding is voor de gemeente om naar alternatieven te kijken. Hij hoopt dat er wel een rol blijft voor de verenigingen.
4. Mw. Borgers geeft aan dat doormiddel van de blauwe container nog weinig inspanningen nodig zijn voor de vereniging. Het werk kan op dit moment worden gedaan met 1 vrijwilliger. Deze zorgt dat de containers goed worden aangeboden aan het inzamelvoertuig.
5. De heer Boersma geeft aan dat met brengcontainers wordt ingezameld. De inkomsten zijn van essentieel belang voor dorpsbelang Ee.

6. De heer Steegstra geeft aan dat de voetbalvereniging circa 4500 euro aan inkomsten hebben. Deze kunnen niet worden gemist. Mogelijk gaat het onderhoud van de velden ook voor extra kosten zorgen. Hierover neemt de gemeenteraad op korte termijn een besluit.

Samenvatting overleg OPK met verenigingen 1-12-2020 20:30 uur (via Teams)

Deelnemers: Dhr. C. Douwes (Dorpsbelang De Flieterpen), Mw. M. Van Herwaarden (Dorpsbelang Nes/SDG), Dhr. N. Klompstra (Springplanke, Engwierum), Dhr. Tj. De Boer (Muziekvereniging Dokkum), Dhr. R. Cuperus, (NFPC Dokkum), Dhr. S. Hoekstra (CMV De Bazuin)

De heer de Bruyn opent de vergadering. Wethouder Hanemaaijer is niet aanwezig.

De heer de Bruyn geeft een presentatie over de ontwikkelingen op gebied van oud papier.

Reacties van verenigingen:

1. De heer Douwes geeft aan de continuïteit van de inzameling te kunnen waarborgen. De inkomsten zijn van belang voor de vereniging. De gemeente heeft o.a. inkomsten uit de regiodeal. Is er geen mogelijkheid om hieruit verenigingen te ondersteunen?
2. De heer Cuperus geeft aan dat de nu kortdurende periode van dalende prijzen geen reden hoeft te zijn voor “paniekvoetbal”. De gemeente heeft in goede tijden een potje kunnen opbouwen voor mindere tijden. De inkomsten uit het oud papier zijn onmisbaar voor de NFPC. Het muziekonderwijs en overige activiteiten wordt bekostigd uit de inkomsten van het oud papier. Alternatieve inkomsten zijn niet aanwezig. Het invoeren van kraakpersinzameling in dorpen zou een mogelijkheid kunnen zijn om de gehele inzameling efficiënter te maken.
3. De heer en mevrouw De Boer geven het grote belang aan van de muziekvereniging voor o.a. de leefbaarheid. De inkomsten zijn hiervoor onmisbaar. Andere inkomsten zijn niet zomaar voor handen. De vereniging staat open voor eventuele andere werkzaamheden waarmee een inkomst kan worden gegenereerd.
4. De heer Hoekstra geeft aan dat de eventuele wijzigingen in de inzameling “rauw op het dak vallen”. De inzameling verloopt goed en de continuïteit kan gewaarborgd worden. Geen reden tot wijzigingen. De mogelijkheden voor alternatieve inkomsten (bijv. acties in het dorp) worden ten volle benut en raken uitgeput.